

DRIE JAAR JOOP EN JESSICA

En twee cd's: *Voorleen* en *Voormary*

Met de liedjesdichter Joop Visser, auteur (tekst en muziek) van de liedjes op de twee Joop en Jessica cd's, hebben we het vooral over de laatste jaren waarin hij samen met Jessica van Noord zingt. Zowel op scène als in de studio.

Tekst: **Dries Delrue**

Op mijn eerste vraag naar de betekenis van de titels van de cd's krijg ik een lovend antwoord over twee markante Haarlemse vrouwen.

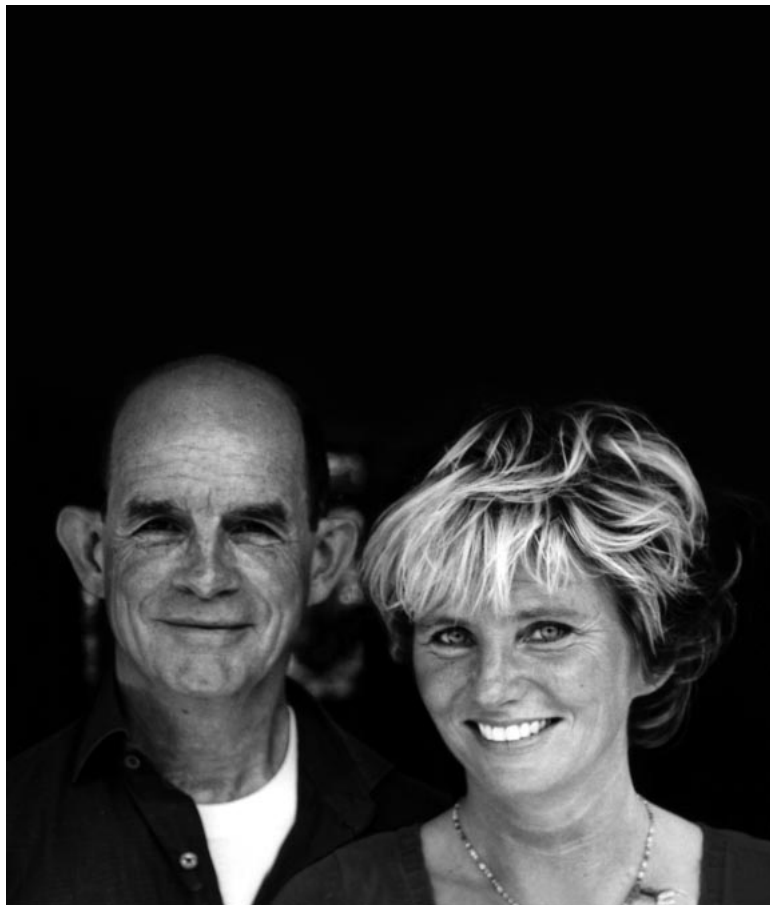
"Voorleen is opgedragen aan Leny van Schaik, Voormary aan Mary Dijkstra.

Leny van Schaik is een beroemde Haarlemse koordirigente. Zij leidt verschillende koren en geldt als een monument op dat gebied. 'Malle Babbe' is het vrouwenkoor dat zingt in de Amerikaans-Australische film *Paradise Road* met Glenn Close in de hoofdrol. Die handelt over een Japans vrouwenkamp tijdens de tweede wereldoorlog. Om de moed niet te verliezen vormden deze vrouwen een a-capella-koor dat verschillende muziekpartituren zong. De zang in de film wordt verzorgd door het koor 'Malle Babbe'. Mevrouw van Schaik leidt ook het gemengd koor 'Haarlemmer Olie' waarin ikzelf al jaren zing, net als Jessica. Dat koor van honderdtwintig leden, zingt werkelijk alle genres. Het repertoire gaat van oud-klassiek tot moderne klassieke componisten zoals Distler, van volksmuziek uit Zuid-Amerika tot liedjes van Annie M.G. Schmidt. We wilden onze eerste gezamenlijke cd aan deze grote dame opdragen. Mary Dijkstra aan wie de tweede cd is opgedragen is een schilderes, ondermeer bekend van haar Haarlemmer hofjes."

Het eerste, erg leuke lied op *Voormary* met als titel *Kanarie*, gaat over een mooi zingende Mary. Mijn vraag of het over die Mary Dijkstra gaat wordt bevestigend beantwoord. Mary is overigens ook zingend lid van 'Malle Babbe'. Wanneer ik hem een 'liedjessmid' noem doet smid hem vooral aan een maker van gebruiksvoorwerpen denken. "Als u toch een vergelijking wilt", zegt hij, "lijkt die met een schilder passender." Bij verdere vragen verwijst hij ook geregeld naar schilders en hun kunst.

Ik werp op dat Joop Visser een keurmerk is met een mooi herkenbaar stemgeluid en dat hij daarmee nog jaren door had kunnen gaan. Waarom is hij dan in duo beginnen zingen?

"Dat verschaft een ander palet. En de gelegenheid deed zich voor. Die werd in ons geval

door het toeval bepaald. Wij waren geen van beiden op zoek naar een zangpartner toen we elkaar een kleine vijf jaar geleden in het koor ontmoetten.

Het is, ook als je wel op zoek zou zijn, uitzonderlijk als je een goede combinatie van de stem en persoon treft, lijkt ons. Ze moeten bij elkaar en bij de ander passen. Dat is een gegeven waar je weinig aan kan veranderen. Een stem is als een instrument. Soms passen timbres, soms niet. Het eindresultaat moet meer zijn dan de som der delen. Daarbij komt dat ik contrast belangrijk vind. Wij zijn sopraan en bariton. Twee gelijke registers is misschien gemakkelijker, maar minder contrastrijk, vind ik."

"Het is met dat nieuwe palet dat we samen de Jan Rot Okapi Prijs gekregen hebben. Het lied zelf was al in solo versie te horen op de cd *Voor de zieken en zeevarenden* (1989), maar het nieuwe klankpalet met onze twee stemmen, zoals het op *Voorleen* te horen is, werd bekroond."

Op de cd Voorleen zijn acht liedjes geheel nieuw en acht liedjes al eerder door Joop Visser solo op cd gezet. Op Voormary zijn er twee van de negentien al eerder door hem solo gezongen. Tot mijn verwondering ook het nummer Monniken dat Joop al

tientallen jaren niet meer zong. Is het omwille van het vers 'ze misten bij 't zingen een goede sopraan' vraag ik?

"De Monniken hebben we voor de aardigheid gedaan. Dat is de enige reden. Het is een puur fantasieliedje. Meer is het nooit geweest en zal het ook nooit worden. Maar dat is ons ruim voldoende. En ook hier weer klinkt dat nieuwe tweestemmige palet goed, vinden we."

Al een hele tijd brengt Joop Visser zijn werk in eigen beheer uit. Of dat de verspreiding van zijn liedjes niet erg beperkt?

"Het heeft ook zijn voordeel. Wie op het platteland woont, bijvoorbeeld, kan van achter zijn computer gemakkelijk alle cd's in huis halen. Het kost hem ook geen dure verplaatsing naar de stad, niet wetend of de winkel daar wel de cd die hij wenst in voorraad heeft. De kans is overigens niet erg groot in het huidige distributiesysteem."

Bestellingen worden nu rechtstreeks via de website www.joopvisser.nl gedaan. Dank zij internet is bestellen tegenwoordig geen enkel probleem meer. Daarnaast zijn de cd's in de betere zaken in Nederland te koop, zoals Concerto te Amsterdam, Donner te Rotterdam en Platovestigingen in diverse steden. Vanuit België is, behalve door een heel enkele

particulier, nooit enige interesse getoond. Derde outlet is de zaal, na optredens. En die is niet onbelangrijk.

"Al heel lang vormen media en de meeste theaters eerder een barrière dan een brug tussen veel artiesten en het publiek. Het aantal theaters dat een actief beleid voert en de verscheidenheid, het brede spectrum in het aanbod, programmeert is buitengewoon klein. De meeste theaters volgen gewoon het televisieaanbod. En wat de radio betreft, Robert Long en ik spraken elkaar van tijd tot tijd en begonnen dan met 'Goed dat ik je niet op de radio heb gehoord, want dat zou betekenen dat je overleden was.' Het lijkt wel dat, hoe meer zenders er zijn, hoe kleiner de verscheidenheid van wat te horen is wordt. Ik noem dat een gebrek aan journalistiek vanwege de mediamensen."

De liedjes van Joop Visser zijn nu eens cynisch, dan weer vol humor of vervuld van milde poëzie. Dat was zo al, lang geleden, dat is nog steeds zo. En het gaat heel vaak over vrouwen en liefde, merk ik op. Wat is zijn recept voor die voortdurende inspiratie?

"Gewoon om je heen kijken en het nieuws een beetje volgen. Dan heb je nooit gebrek aan inspiratie zou ik zeggen. Vrouwen hebben inderdaad een belangrijk aandeel. Maar dat hebben mannen, in allerlei functies en posities ook. Er zijn geen onderwerpen die ik uitsluit. Wat dat betreft schilder ik portret, landschap, stillevens enz. enz. met evenveel plezier. En net als bij de meeste schilders is in mijn vroeger en mijn huidig werk de signatuur gebleven. Het is herkenbaar. Wat van de ene luisteraar tot de andere kan verschillen is het effect dat een liedje resorteert. Voor toehoorders is herkennen van wat je zingt belangrijk, maar wat de ene als positief herkent kan bij een ander negatief zijn."

Wat in de maatschappij gebeurt laat Visser niet onverschillig. Op de nieuwe cd staan liedjes met als titel Hangjongere of Vluchtelingenkamp. Wil hij dan mensen aan het denken zetten?

"Wat mij betreft is dat niet het doel van een schilder. Het doel van de schilder lijkt mij de voorstelling op zichzelf en naar eigen inzicht. Wilde van Gogh met zijn aardappeleters en korenvelden de mensen aan het denken zetten? Wilde James Ensor de mensen aan het denken zetten? Volgens mij maakt een schilder voorstellingen om de voorstelling zoals hij die ziet. De toeschouwer, in ons geval toehoorder, herkent die voorstelling. Of niet natuurlijk. Als hij haar herkent komt dat, omdat hij daar al bewust of onbewust mee bezig was, denk ik. Omdat hij daar al open voor stond.

Het vermoeden dat u en sommige anderen regelmatig uiten dat mijn liederen autobiografisch zouden zijn heb ik altijd als een compliment beschouwd in die zin dat ze blijkbaar overtuigend overkomen. Maar het autobiografische deel is zeer gering. Een schilder kan heel goed gebakken vis schilderen zonder van gebakken vis te houden, lijkt mij. Zijn

schilderij wordt er toch niet beter van als hij wel van gebakken vis houdt? Of zie ik dat verkeerd?"

De laatste vier nummers op Voormary vormen blijkbaar een geheel over vrije meningsuiting. Eerst is er Theo, over van Gogh, daarna En daarom over de vrees om een eigen mening te uiten. Dan horen we het mooie Duitse lied Die Gedanken sind frei, gevolgd door een versie van datzelfde lied in het Arabisch. Die Arabische versie is ook op single verschenen. Hierover vraag ik enige uitleg.

"Er is inderdaad samenhang. Je zou het een kleine serie of suite kunnen noemen. Wij zingen bij een optreden in de zaal meestal series. D.w.z. drie of vier liederen rond een thema (liefde, gezin, milieu, vakantie, maatschappij, enz. enz.) bij elkaar en dan gaan we over naar een ander thema. Op onze cd's staan de liederen meestal door elkaar. Deze vier vormen een uitzondering die die regel bevestigt. Na *Theo* schilderen wij in *En daarom* het portret van mensen die betreuren dat ze niet zonder gevaar vrijuit kunnen spreken en daarom besluiten hun mond te houden. Dat is zowel micro(binnen een gezin) als macro(binnen een samenleving) als mondiaal een verschijnsel dat mensen herkennen, is onze ervaring. Nogmaals, ik maak voorstellingen van wat ik waarneem. In Duitsland was het lied *Die Gedanken sind frei* lange tijd verboden. Er is niet één reden waarom we het ook in het Arabisch zingen. Ook hier speelt een combinatie van verschillende zaken mee. Onze cultuur wordt veel meer dan vroeger Arabisch beïnvloed. We vertaalden het lied niet alleen, we zetten de melodielijn ook om naar oude Arabische muziek. Dit werd heel anders dan tweestemmig zingen. In de Arabische muziek kent men de harmonisering niet. Daarom zingen we unisono, wat een nieuwe ervaring is.

Ik wil onderstrepen dat Arabisch niet gelijkgesteld kan worden aan Islam. Het Arabisch is ouder dan de Islam en de meeste moslims

spreken die taal niet. Er zijn ook veel Arabieren die niet moslim zijn. We hebben het op single gezet omdat we alle misverstanden willen vermijden. Het Arabisch is een moeilijke taal. Een onderscheid tussen k en q, bijvoorbeeld, wat we in onze taal niet kennen, bestaat wel in het Arabisch. In die taal bestaan verschillende d's. Voor ons is het moeilijk om die taal helemaal correct uit te spreken. Daarom werd op de hoef van de single de tekst helemaal uitgeschreven. Hiermee worden vragen als 'wat zingen ze nou?' opgevangen. We helpen de Arabische luisteraar ons goed te begrijpen. In principe vind ik dat een lied ook verstaanbaar moet gebracht worden. Voor onze Nederlandse liederen is het afdrucken van de tekst overbodig. Dat durven we voor het Arabisch niet zeggen. De single is hiervoor een goede oplossing."

Tot slot komen we nog eens terug op de Jan Rot Okapi Lied Prijs voor een 'jaloersmakend' lied. Die werd in 2005 voor het eerst toegekend. Doet het wat om zo een prijs te krijgen?

"Wij zijn zondermeer buitengewoon trots op deze prijs. En niet omdat het de enige prijs is die wij hebben gewonnen. Wij vinden Jan Rot een buitengewoon vakman. Hij alleen bepaalt, deskundig en ongebonden, wie deze prijs krijgt en verder niemand. En dat Daniël Lohues de tweede winnaar is maakt die prijs alleen maar mooier. Als u een jury en een prijs weet, in ons vakgebied, die dat evenaren, mag u het zeggen."

Onze lezers kunnen dat doen op het adres
Postbus 3266, 2001 DG Haarlem of op
visserliedjes@hotmail.com

Relevante websites:

www.joopvisser.nl
www.janrot.nl, 'nieuws' aantikken en scrollen naar onderen tot Okapi-prijs

Jan Rot reikt de Okapi-prijs uit. (Foto: Lex van Rossen)